

[Mimi Stilling Jakobsen]

På denne baggrund burde det være naturligt, at man begyndte at overveje, om der ikke skulle bruges andre midler, om man ikke burde gå andre veje til at imødegå problemerne, for udviklingen har altså vist, at de løsninger, man stillede op, ikke løste problemerne. Derfor har centrum-demokraterne ønsket en debat i dag om skoletræthed og disciplinkrise. Forhåbentlig bliver det en bred debat om folkeskolens problemer, for hverken skoletræthed eller disciplinkrise kan afskaffes med et enkelt indgreb. Så nemt er det desværre ikke. Der ligger mange årsager bag.

Besvarelse

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Nøgleordene for indholdet i det folkeskolenspørgsmål, der er rejst i dag, er nok disciplin og skoletræthed. Det er vel ikke nogen tilfældighed, at disse to ord optræder side om side, og jeg vil heller ikke afvise, at skoletræthed vil kunne udløse disciplinære problemer, men det behøver ikke nødvendigvis at være tilfældet, og omvendt er det ikke svært at godtgøre, at disciplinære problemer kan have andre årsager end skoletræthed.

Der er altså ikke en sådan sammenhæng mellem de to problemkredse, der er knyttet til begreberne disciplin og skoletræthed, at man uden videre kan sige, at i det omfang man får hold på den ene af disse problemkredse, har man også hold på den anden. Jeg vil derfor knytte nogle bemærkninger til spørgsmålene om disciplin og skoletræthed hver for sig.

I januar 1980 havde vi her i tinget en debat om arbejdsklima og disciplin i folkeskolen, og ved den lejlighed gav jeg udtryk for mine tanker om disciplinen i skolen, og hvad jeg sagde dengang om den irrationelle og den rationelle autoritet, vedstår jeg fuldt ud i dag.

Den irrationelle autoritet bygger på krav til eleven, der stilles udefra. Det er et magtbud, der siger: hvis du ikke gør sådan og sådan, så sker der sådan og sådan.

Heroverfor står den rationelle autoritet, der bygger på krav, som eleven stiller til sig selv. Den form for autoritet er opbygget af positive elementer, der uden hverken åbenlyse eller skjulte trusler appellerer til den enkelte elevs respekt for andre og ansvar over

for skolens og klassens fællesskab. Kravene kan for så vidt godt være udsprunget af et pres udefra, men de opleves ikke som en utålelig tvang, hvis eleven opfatter sig selv som en del af fællesskabet i klassen, og hvis den pågældende kan indse nødvendigheden af at gøre det, hun bliver bedt om.

Der er for mig ingen tvivl om, at den rationelle autoritet er et solidt grundlag for opretholdelsen af den nødvendige arbejdsro i folkeskolen, og det er meget vanskeligt generelt at danne sig en mening om, i hvilket omfang de respektive virkemidler tages i brug i skolen.

De, der er nærmest til at vurdere de disciplinære forhold i folkeskolen, må efter min vurdering være folkeskolens undervisere, og det må derfor for mig være afgørende, om der fra lærerside – og dermed mener jeg Danmarks Lærerforening – foreligger en henvendelse om at få de bestående regler om fremme af god orden i skolerne taget op til overvejelse med henblik på mulige ændringer. En sådan henvendelse har hidtil ikke foreligget.

Der foreligger imidlertid nu en henvendelse, som vedrører disse regler. En udvalgsrapport fra branchesikkerhedsrådet for undervisningen har givet anledning til en skrivelse fra rådet, hvori man anmoder ministeriet om på baggrund af rapportens konklusion at tage bekendtgørelser og cirkulærer fra juni 1967 om fremme af god orden i skolerne op til vurdering med henblik på mulige ændringer. Der er ikke i denne henvendelse nogen konkrete forslag til sådanne ændringer, men henvendelsen er modtaget og vil naturligvis blive behandlet. Jeg har derfor i et brev til uddannelsesrådet for grundskolen bedt dette råd om at vurdere den omhandlede rapport med henblik på mulige ændringer af de generelle ordensbestemmelser.

I den forespørgsel, der er stillet til mig i dag, ligger der en generel mistillid til folkeskolens disciplinære situation. Ordet disciplinkrise, der efter min vurdering er udtryk for en overdramatisering, indeholder en påstand, der ikke kan godtgøres, heller ikke med henvisning til den netop nævnte henvendelse fra branchesikkerhedsrådet, der nok bygger på mere marginale tilfælde, hvor elever har udvist truende eller voldelig adfærd over for lærere.